

SRP - RELIGION

FAKULTET

Religion hører først og fremmest til det humanistiske fakultet. Men på nogle områder kan faget også bruges i samfundsfaglige sammenhænge (se religionssociologisk metode nedenfor).

EMPIRI

Der skelnes i religion ml. primærlitteratur (tekster/film etc. der analyseres og fortolkes) og sekundærlitteratur (tekster, der giver os forståelse for emnet/teksten).

Materialet består af menneskeskabte genstande fx sproglige tekster, film, brugsting, vaner, begivenheder, musik etc.

- Det handler om at fortolke fx en tekst/film eller andet, der tager stilling til emnet
- Der skal beskrives, analyseres og fortolkes. De menneskelige handlinger, intentioner og værdier skal fortolkes. Fortolkningerne kan ikke afprøves og verificeres på en entydig måde.
- Der skal stilles spørgsmål til materialet og derved laves en tekstnær analyse – find betydning, hensigt, funktion – igennem analysen skal teksten ses både udefra (faglig og kritisk synsvinkel) og indefra (tekstens selvforståelse).

RELIGIONFAGETS METODER

Indholds- og begrebsanalyse à man fremhæver og forklarer kildens centrale ideer og begreber og knytter dem an til fagets terminologi og fænomenologi.

- I analysen spørger man:
 - Hvad er tekstens overordnede indhold og tematik?
 - Hvor er de centrale passager og formuleringer?
 - Er der særlige, betydningsladede og symbolske ord eller begreber, der kræver en dybere forklaring?
 - Hvilket verdenssyn, menneskesyn eller gudssyn findes i teksten?
- Styrker
 - Teksten får lov at stå for sig selv og samtidig være en del af den historiske kontekst.
 - Metoden er en af de primært brugte i faget religion, idet den tilbyder en systematisk gennemgang af religiøse begreber og tekster.
- Svagheder
 - Risiko for overdrevet fokus på enkeltbegreber frem for også at få helheden med.

Argumentationsanalyse og retorik → Det kan være brugbart at se på en teksts sproglige og retoriske niveau ved analyse af argumenter og sproglig stil. Denne metode lægger vægt på den måde en kilde meddeler sig på og formidler et budskab.

- I denne metode kan man på et basalt niveau inddrage argumentationsteori (fx Toulmins argumentationsmodel) og retoriske begreber som logos, patos, etos etc.
- Metoden kan bruges til at klargøre tekstens formidling og antagelser om verden.

Strukturalistisk analyse

- Undersøger tekstens indre logik med dens inddeling og systematisering (klassifikation) af verden og kulturen i modsætningspar og symboler.
- Denne metode er velegnet, når der er tale om myter, men kan også benyttes på andre tekster/billeder. Typiske modsætningspar: orden-uorden, mand-kvinde, himmel-jord, tro-videnskab

Ritualanalyse

Typiske eksempler er dåb, omskæring, konfirmation, bryllup, begravelse, rituelle bønner, indvielser samt kommuniionsriter med fest eller dans.

- Handler om at undersøge ritualers handlingsgang, deres symbolik og betydning.
- Fx overgangsriten, der undersøges ud fra Arnold van Genneps analysemodel med dens tre faser (udskillelse/liminalitet/inkorporation).
- Man spørger i ritualanalysen:
 - Hvordan forløber ritualet fra start til slut? Hvem er med og hvorfor?
 - Bliver der sagt, gjort eller sunget noget undervejs?
 - Er der henvisninger til fx mytiske begivenheder og religiøse fortællinger?
 - Er der særlige symbolske elementer fx genstande, tøj, farver, bevægelser, lyde?
 - Hvilken funktion har ritualet? Har det forandret noget?
- Styrker
 - Metoden giver mulighed for en systematisk gennemgang af et ritual.
- Svagheder
 - Risiko for, at man ikke får den indholds- og begrebsanalyse med, som reelt er en del af ritualanalysen, således at gennemgangen kan blive for mekanisk og simpel.

Billedanalyse

Billedanalysen kræver kendskab til en religions mytologi og historiske traditioner.

- Knytter sig til analysen af de mange visuelle udtryk, der findes i religioner i form af billeder, symboler og tegn.
- Billedanalysen levendegør en religions verdenssyn, idealbilleder og særlige opfattelser i givne historiske perioder.
- I billedanalysen spørger man:

- Hvordan er billedets formelle struktur? Symmetrisk eller asymmetrisk, perspektiv, rumfornemmelse, horisontale/vertikale linjer eller cirkelkomposition?
- Hvad er billedets hovedmotiv?
- Er der særlige genstande, symboler, modsætninger, farver eller former med betydning?
- Er der henvisninger til mytologisk stof?

Religionssociologisk metode

- Den religionssociologiske metode anvender samfundsfaglig metode på religion.
- Her undersøges fx religiøse fællesskabers organisering og placering i samfundet eller religiøse personers livssyn og holdninger.
- Egne data i form af kvalitative interview og egne rapporter. Det kunne være danske kirkesamfunds officielle holdning til specifikke etiske eller politiske spørgsmål fx om abort, homofili, aktiv dødshjælp eller udviklingslæren.
- Det handler om at udvælge, vurdere og fortolke eksisterende materiale, og om at anvende sociologiske teorier fx om minoritet/majoritet, individ vs. gruppe, kulturmøde, sekularisering.

Styrker/svagheder ved den kvantitative analyse:

- Styrker
 - Tabeller giver et godt indblik i, hvor mange der reelt er opskrevet som religiøse. Godt at gå ud fra og giver et overskueligt overblik.
 - Udmærket til at vise nogle overordnede tendenser i et givent religiøst forhold.
- Svagheder
 - Hvordan er forskerne bag tabellerne kommet frem til fx et medlemstal? Fx er antallet af buddhister i DK meget usikkert, da det kun er en lille andel af de mennesker, der selv kalder sig buddhister, der er indregnet i optegnelserne. Mange buddhister kommer fx ikke i templer, og er derfor heller ikke medlem, men praktiserer hjemme.
 - Ved spørgeskemaundersøgelser kan der være et misforhold ml. hvad spørgeren og besvareren forstår ved det stillede spørgsmål fx ved spørgsmålet: Tror du på Gud? Er du kristen?

Nytte- og pligtetik

Nytteetik	Pligtetik
Også kaldet: Konsekvensetik, lykkeetik, teleologisk etik (telos = mål) eller utilitarisme.	Også kaldet: Sindelagsetik, deontologisk etik (deon = pligt)

<p>Vigtigste tænkere:</p> <p>Jeremy Bentham og John Stuart Mill</p>	<p>Vigtigste tænker:</p> <p>Immanuel Kant</p>
<p>Etikken er styret af fornuftsovervejelser – ikke religiøse</p>	<p>Etikken er styret af fornuftsovervejelser – ikke af religiøse læresætninger</p>
<p>Vægt på virkningerne af handlingerne</p>	<p>Vægt på personen, der udfører handlingen samt på selve handlingen</p>
<p>Etikkens mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> · At gøre nytte, dvs. at fremme behag og lykke og mindske ubehag og lidelse · At opnå størst mulig lykke for det størst mulige antal mennesker 	<p>Kants kategoriske imperativ: (dvs. et ubetinget gældende påbud)</p> <ul style="list-style-type: none"> · "Jeg må aldrig handle anderledes, end at jeg kan ville, at min handlingsregel skal være en almengyldig lov" <p>Sammenlign med Jesu gyldne regel (Matt. 7,12): "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem". Der er sammenfald i indholdet hos Kant og Jesus, men ikke i begrundelsen for at handle således.</p>
<p>For at finde ud af, om en handling er etisk rigtig, må man opstille et regnskab med argumenter for og imod. Er der mest på plussiden, er handlingen etisk forsvarlig, og omvendt uforsvarlig, hvis der er mest på minussiden.</p> <p>Denne form for etik er bedst anvendelig i et større samfundsperspektiv, fx inden for politik eller økonomi, hvor man skal prioritere de midler, der er til rådighed. (Hvordan mest "nytte" for pengene).</p> <p>Indeholder ikke megen beskyttelse af individet.</p> <p>Eksempel:</p>	<p>Menneskesynet hos Kant:</p> <p>Mennesket er et fornuftsvæsen. Opfatter sig selv som et væsen med værdi i sig selv. Derfor har <i>alle</i> mennesker værdi. Derfor skal følgende overholdes:</p> <ul style="list-style-type: none"> · "Handl således, at menneskeheden i dig selv, såvel som i enhver anden person altid behandles som mål og aldrig kun som middel" <p>Et andet menneske må altså aldrig bruges som middel til at opnå et mål. Konsekvensen af handlingen er mindre vigtig end <i>pligten</i> eller <i>sindelayet</i> den udføres med.</p> <p>Velegnet til at begrunde menneskerettigheder og beskyttelse af individet.</p>

Det kan være rigtigt at dræbe en mulig masseorder for at forhindre, at mange bliver dræbt

Eksempel:
Du skal elske din næste
Du må ikke dræbe
Du skal hjælpe andre